

Onderwijsconcept

PC Daltonschool Ichthus is sinds 2015 een door de Nederlandse Dalton vereniging gecertificeerde Daltonschool. De leerkrachten op Ichthus geven onderwijs vanuit de vijf Daltonkernwaarden: ZELFSTANDIGHEID, SAMENWERKEN, VERANTWOORDELIJKHEID/VRIJHEID IN GEBONDENHEID, EFFECTIVITEIT/BORGING EN REFLECTIE.

Daltonkernwaarde 'zelfstandigheid'

Zelfstandig leren en werken op PC Daltonschool Ichthus is actief leren en werken. Een leerling werkt doelgericht aan de taak of opdracht en bepaalt zelf of het nodig is tijdens dit leerproces hulp te zoeken. Deze manier van werken stimuleert het zelfsturend en probleemoplossend denken van leerlingen. Vanaf de eerste schooldag doen wij een beroep op de zelfstandigheid van kinderen. Kinderen krijgen een (week)taak om aan te werken en leren omgaan met uitgestelde aandacht. Instrumenten voor de uitgestelde aandacht zijn de ketting bij groep 1/2, het stoplicht bij de groepen 1 tot en met 8, het blokje in de groepen 3 tot en met 8, de timetimer in de groepen 1 tot en met 8.

Daltonkernwaarde 'samenwerking'

PC Daltonschool Ichthus is een gemeenschap waar kinderen, ouders, leerkrachten en schoolleiding op een gestructureerde wijze samenspelen en samenwerken. Zo leren kinderen al jong de vaardigheden om uiteindelijk ook in de maatschappij samen te leven. Onze school is een leergemeenschap waar kinderen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat kinderen samen met medeleerlingen en hun leerkracht aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen. Samenwerken is een belangrijke basisvaardigheid die het leren positief beïnvloedt. Ook leren kinderen dat er verschillen bestaan tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben

voor elkaar. Dat is een belangrijke sociale vaardigheid. Door samen te werken leren kinderen reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng en die van medeleerlingen. Zo leren kinderen belangrijke vaardigheden als omgaan met teleurstellingen, opkomen voor eigen gevoelens en de gevoelens van anderen respecteren. Het uiteindelijke, hogere doel, is democratisch burgerschap. PC Daltonschool Ichthus is een oefenplek voor democratisering en socialisering.

Kinderen kunnen met anderen samenwerken tijdens het uitvoeren van de (week)taak. In alle groepen hangt een maatjesbord en werken we met coöperatieve werkvormen.

De directeur werkt samen met het team, de leerlingenraad en de ouders als het gaat om het uitzetten van nieuw beleid.

Daltonkernwaarde 'verantwoordelijkheid / vrijheid in gebondenheid'

Een kind leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving te dragen, als de omgeving hem daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt. Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Vrijheid in ons Daltononderwijs is de gelegenheid krijgen om het taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof, de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en de schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de kinderen hun vrijheid leren gebruiken. Door kinderen, bij hun leeftijd passende, vrijheid te geven, leren zij eigen keuzes maken en een actieve leerhouding ontwikkelen. Actieve kinderen leren meer.

Het kind is vanaf groep 1 verantwoordelijk voor de uitvoering van de (week)taak. Wij stimuleren kinderen om zich verantwoordelijk te voelen voor de directe werkomgeving in de groep en de directe omgeving binnen en buiten de school. Het kind krijgt de vrijheid keuzes te maken: keuze

van de taak, keuze van het moment waarop het aan een taak werkt, vrijheid waar en met wie de taak het de taak uitvoert.

Vrijheid op PC Daltonschool Ichthus betekent niet dat alles zomaar kan en mag. De leerkracht biedt iedere leerling de structuur om deze vrijheid te leren hanteren. Onze kinderen krijgen de ruimte om te ontdekken en te experimenteren. Tegelijkertijd ervaren zij ook de relatie tussen wat ze doen en wat dat oplevert. Dat is voor kinderen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

Daltonkernwaarde 'effectiviteit en borging'

Dalton is een maatregel om effectiever te werken. Parkhurst wil met haar Dalton het schoolse leren doelmatiger maken. Daarom zijn effectiviteit en efficiency al vanaf het begin twee belangrijke begrippen. Helen Parkhurst vindt dat het onderwijs een brede functie heeft. Het onderwijs behoort kinderen ook cultureel en moreel te vormen, opdat ze zelfredzaam en sociaal verantwoordelijk worden: geoefend in, gewend aan en voorbereid op leven, werken en samenleven. Het Daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Parkhurst wil omwille van de efficiency leerlingen juist verantwoordelijkheid in handen geven. Zij stelt dat als leerlingen een taak krijgen, waar zij verantwoordelijkheid voor dragen en die ze in vrijheid zelf plannen en uitvoeren, het onderwijs veel effectiever is dan het stilzit- en luisteronderwijs dat zij zelf doorlopen heeft. Parkhurst maakt in haar Dalton Plan van kinderen als het ware kleine ondernemers, die verantwoordelijkheid leren dragen voor het schoolwerk, hun eigen werk, dat ze in vrijheid mogen uitvoeren.

Daltonkernwaarde: reflectie

Reflectie, nadenken over het eigen gedrag en het eigen werk, is belangrijk. Zowel het resultaat als het leerproces zijn onderwerp van reflectie. Kinderen maken vooraf een inschatting van de moeilijkheidsgraad en de tijd van de opdrachten. Achteraf geven zij en de leerkracht een oordeel. Daarnaast vergelijken leerkracht en kind, of kinderen onderling, regelmatig de inschattingen vooraf en de feitelijke beoordelingen achteraf met elkaar.

Op andere aspecten van het werken in de klas reflecteren wij op een soortgelijke wijze. Zo bouwen we geleidelijk de vaardigheden in zelfstandig werken en samenwerken op. Het kritisch benaderen van onderwijskundige ontwikkelingen en inzichten is voor ons vanzelfsprekend. Iedere leerkracht reflecteert op zijn/haar onderwijspraktijk en professioneel handelen. Ook op schoolniveau reflecteren wij voortdurend op de kwaliteit van ons Daltononderwijs.

Kernwaarden

Daltonkernwaarden vormen niet alleen 'a way of life' voor onze kinderen. Deze kernwaarden maken ook deel uit van het DNA van onze leerkrachten.

Daltononderwijs in de praktijk

De Nederlandse Dalton Vereniging stimuleert en bewaakt de kwaliteit van alle Dalton scholen in Nederland. Ichthus is, behalve aangesloten bij de NDV, ook aangesloten bij het verband Dalton Oost Nederland. Vanuit Hogeschool Saxion krijgen de scholen die bij dit verband aangesloten zijn, informatie en inspiratie om het Daltononderwijs op de eigen school verder te ontwikkelen. Juf Marja Daggert is onze Daltoncoördinator.

Zelfstandigheid

Experience is the best and indeed the only real teacher

Zelfstandig leren en werken op een Daltonschoon is actief leren en werken. Een leerling wil doelgericht werken aan een taak of een opdracht en is in staat om tijdens dit leerproces hulp te zoeken wanneer dat noodzakelijk is. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van kinderen. Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een leerling leren beoordelen welke beslissingen passend zijn en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt een leerling tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem of haar effectief en verantwoord zijn. In alle groepen maken wij veel tijd vrij voor het zelfstandig werken. Bijvoorbeeld door te werken met een planbord/keuzebord in groep 1/2 en 3 en een taakbrief vanaf groep 3. Dit organisatie-model maakt het voor de leerkracht mogelijk kinderen die extra uitleg en hulp nodig hebben, deze hulp ook te bieden.

De les start met een (korte) instructie, waarna de meeste kinderen aan het werk kunnen gaan. Vervolgens heeft de leerkracht tijd en aandacht voor kinderen die extra hulp nodig hebben. Deze uitleg noemen we 'verlengde instructie'. Voor het geven van instructie gebruiken wij het Expliciete Directe Instructie model (EDI). Deze structuur geeft leerlingen houvast.

De leerkracht gebruikt een 'stoplicht' om aan te geven wat hij/zij van de kinderen verwacht. De leerling kan door middel van een dobbelsteen, met de kleuren rood en groen en een vraagteken, aan de leerkracht en medeleerlingen laten weten of hij/zij zelfstandig wil werken, beschikbaar is voor het beantwoorden van vragen of zelf een vraag heeft.

Wanneer het stoplicht op rood staat geeft de leerkracht aan de instructietafel verlengde instructie aan een aantal kinderen. Zo weten kinderen dat zij de leerkracht niet mogen storen en ook niets aan elkaar kunnen vragen. De kinderen zetten dan ook hun blokje op rood. Een oranje stoplicht betekent dat de leerkracht nog steeds niet beschikbaar is voor vragen. De kinderen mogen nu elkaar wel wat vragen. Leerlingen kunnen hun blokje op rood zetten om medeleerlingen te laten weten dat hij/zij liever zelfstandig doorwerkt en niet gestoord wil worden. Wanneer een leerling het blokje op groen zet, weten groepsleden dat zij terecht kunnen voor vragen.

Een groen stoplicht betekent dat ook de leerkracht beschikbaar is om vragen te beantwoorden. De leerlingen kunnen het groene stoplicht weer combineren met de rode of groene kleur van hun blokje. Ook kunnen kinderen dan met het vraagteken op het blokje aangeven dat zij iets willen vragen. Tijdens de hulpronde ziet de leerkracht dan meteen wie er iets te vragen heeft.

Taakbrief

De taak is binnen het Daltononderwijs een belangrijke werkvorm. In de groepen 1/2 en 3 werken wij met een planbord en keuzebord en in de groepen 3 tot en met 8 met een taakbrief.

Op de taakbrief staan taken voor de aankomende week die zelfstandig (alleen, in tweetallen of in een groepje) door de kinderen gepland en

uitgevoerd worden. Op de taakbrief staat ook herhalings- of verdiepingsstof.

Om de overgang van het planbord en keuzebord in de groepen 1/2 en 3 naar de taakbrief in groep 3 te vereenvoudigen, gebruiken wij in groep 3 beiden. Vanaf groep 4 werken de kinderen alleen nog maar met een taakbrief die steeds verder wordt uitgebouwd.

Samenwerken

The school functions as a social community

PC Daltonschoon Ichthus is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten, ouders, en het managementteam van Ichthus op een natuurlijke en gestructureerde wijze samenleven en -werken. Onze Daltonschoon is ook een leergemeenschap waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samenwerken met hun leerkrachten en medeleerlingen, leren zij met elkaar omgaan en elkaar te helpen. Eerder schreven wij al hoe belangrijk samenwerken is voor nu en later. Het is iets groots, dat klein begint op onze basisschoon. Op Ichthus krijgen de leerlingen veel gelegenheid om met elkaar samen te werken. Wij doen dit onder andere door bij bepaalde lesonderdelen coöperatief aan het werk te gaan. Bovendien mogen onze leerlingen tijdens het oranje en groene licht elkaar helpen.

Verantwoordelijkheid (vrijheid in gebondenheid)

Freedom and responsibility together perform the miracle

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te kunnen gaan. Vrijheid in het Daltononderwijs, is de gelegenheid krijgen om het taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de kinderen hun vrijheid leren gebruiken. Een kind leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving te dragen. Door leerlingen meer vrijheid te bieden, kunnen zij eigen keuzes

maken en een actieve leerhouding ontwikkelen. Vrijheid komt met verantwoordelijkheid. Als een kind op een andere plek in school mag werken, betekent dit automatisch dat hij of zij verantwoordelijk is voor wat hij of zij daar doet. Dat is voor leerlingen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen. Binnen ons Dalton-onderwijs is vrijheid altijd gebonden aan regels en afspraken. Als de afspraken niet worden nageleefd, dan heeft dit gevolgen voor de mate van vrijheid die het individuele kind krijgt om zelf keuzes te mogen maken. Vandaar de term 'vrijheid in gebondenheid'.

Effectiviteit en borging

Dalton is een 'efficiency measure'

Met ons onderwijs dragen wij bij aan de cognitieve, sociaal-emotionele, culturele en morele vorming van de kinderen. Ons Daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Omwille van de effectiviteit van het leerresultaat geven wij kinderen verantwoordelijkheid. Kinderen leren veel effectiever als zij een taak krijgen waar zij verantwoordelijkheid voor dragen en die ze in vrijheid zelf plannen en uitvoeren. Daltononderwijs maakt van kinderen als het ware kleine ondernemers.

Naast effectiviteit is borging een kernwaarde. Dat wat bereikt wordt, mag worden vastgelegd. We doen dit om te vieren, te reflecteren en om een uitgangspunt te hebben voor nieuwe plannen. Door met kinderen hierop te reflecteren, vragen wij hun na te denken over de effectiviteit van het eigen handelen. Het kind kan door middel van zelfcontrole (nakijktafel) de effectiviteit van het handelen controleren. Iedere leerling ontvangt een portfolio, daarin borgen de leerkracht en de leerling de ontwikkeling.

Reflectie

I would be the first to hear welcome criticism

Reflectie, nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk, is op Daltonscholen belangrijk. Op Ichthus plannen de leerlingen hun opdrachten op de taakbrief. Zij denken van te voren na hoe moeilijk of makkelijk de opdracht voor hen is en hoeveel tijd zij ervoor nodig denken te hebben. Achteraf geven zij aan of hun inschatting juist was. De leerkracht is geïnteresseerd in de keuzes die de leerling hierin maakt. Zij wil bijvoorbeeld graag weten waarom een leerling de rekenopgaven iedere keer moeilijker inschat dan dat ze achteraf blijken te zijn. Iedere leerkracht die werkt op Ichthus reflecteert op de onderwijspraktijk en het eigen professioneel handelen. Zo geven wij kinderen het goede voorbeeld.

Coöperatief leren; samenwerkend leren op Ichthus

Coöperatief leren is een onderwijsmethodiek die gebaseerd is op samenwerking. Kleine groepen binnen de groep vormen coöperatieve leergroepen waarin kinderen met elkaar discussiëren over de leerstof, elkaar uitleg en informatie geven, elkaar overhoren, et cetera. De belangrijke waarde van deze vorm van leren is dat kinderen niet alleen leren van de interactie met de leerkracht, maar ook van de interactie met elkaar. Coöperatief daagt de leerlingen uit om zelf initiatief te nemen, elkaar te helpen en problemen samen op te lossen.

Positieve wederzijdse afhankelijkheid:

Een belangrijk aspect van coöperatief leren is dat de leerlingen van elkaar afhankelijk zijn voor het succesvol uitvoeren van de groepstaak. De leerkracht zorgt ervoor dat iedere leerling een eigen rol heeft. Voorbeelden van rollen zijn: tijdbewaker, schrijver, stiltekapitein of materiaalbaas. Bij iedere rol hoort een specifieke taak binnen de groep.

Individuele verantwoordelijkheid:

Door de duidelijke rolverdeling met bijbehorende taken kan de leerkracht met iedere leerling reflecteren op zijn of haar bijdrage aan het groepswork.

Directe interactie:

Interactie tussen leerlingen is van belang voor het functioneren van de groep en het leerproces. De leerkracht stimuleert de interactie tussen leerlingen. De leerkracht zorgt er daarom voor dat de samenstelling en de grootte van de groep zijn afgestemd op de opdracht.

Samenwerkingsvaardigheden:

Om op een goede manier te kunnen samenwerken, dienen leerlingen over samenwerkingsvaardigheden te beschikken. Aan het ontwikkelen van deze vaardigheden besteden de (onderbouw)leerkrachten expliciet aandacht.

Evaluatie van het groepsproces:

Ook bij de inzet van coöperatief leren is reflectie een belangrijke pijler. Na afloop van de samenwerking bespreken de leerlingen met elkaar en met de leerkracht hoe zij deze ervaren hebben. Wat ging er goed en wat kunnen wij in de toekomst beter doen?